

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ІМ. М.І. ПИРОГОВА

Кафедра філософії та суспільних наук

**ФІЛОСОФІЯ
В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ
ТА
СОЦІАЛЬНО - ПОЛІТИЧНОМУ
ДИСКУРСАХ**

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ ТА ВИСТУПІВ

**III-ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

17 листопада 2022 року

ВІННИЦЯ 2022

УДК: 1(091):004.83

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

академік Національної академії медичних наук України,
ректор ЗВО Вінницького національного медичного університету
ім. М.І. Пирогова,

доктор медичних наук, професор, професор ЗВО кафедри нормальної фізіології
Мороз Василь Максимович

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

проректор ЗВО з наукової роботи

Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова,
доктор медичних наук, професор, професор ЗВО кафедри нормальної фізіології
Власенко Олег Володимирович

Професор ЗВО кафедри філософії та суспільних наук
Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова,
доктор філософських наук, професор
Вергелес Костянтин Миколайович

Редакційна колегія:

Харьковщенко Євген Анатолійович доктор філософських наук, професор,
завідувач ЗВО кафедри релігієзнавства філософського факультету Київського
національного університету імені Тараса Шевченка

Куліш Павло Лаврентійович кандидат філософських наук, доцент, доцент ЗВО
кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР)

Мельник Віктор Мирославович, кандидат політичних наук викладач ЗВО
кафедри політології філософського факультету Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Філософія в сучасному науковому та соціально-політичному дискурсах.
Матеріали доповідей та виступів III всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю 17 листопада 2022 року Вінниця 2022. ТОВ «Друк плюс». – 180 с.

ISBN 978-7120-7791-39-0

Збірник містить матеріали доповідей та виступів учасників III всеукраїнської
науково-практичної конференції з міжнародною участю «Філософія в сучасному
науковому та соціально-політичному дискурсах», яка відбулась у Вінницькому
національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова 17 листопада 2022 року з
нагоди святкування Міжнародного дня філософії. У поданих матеріалах висвітлюється
широке коло актуальних проблем розвитку філософських дисциплін від минулих часів
до сучасних. Збірник адресовано науковцям, вищої та середньої освіти, аспірантам,
магістрантам, пошукувачам, студентам та всім хто цікавиться філософією й
гуманітарними дисциплінами.

Матеріали подані в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть
повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-
статистичних даних, власних імен, посилань, грамотність, літературний стиль та інших
відомостей. Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані
матеріали. Рукописи не повертаються. Організатори конференції та члени редколегії не
завжди поділяють думки учасників (авторів).

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова протокол № 4 від 24 листопада 2022 р.

УДК: 1(091):004.83

ISBN 978-7120-7791-39-0

Майданевич Л. О.,
к.філос.н., адвокат,
викладач ЗВО кафедри філософії та суспільних наук
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна
Федотова В. В.,
студентка ЗВО 3 курсу медичного факультету №1 гр.15-Б
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна

ПИТАННЯ СВОБОДИ СОВІСТІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АДВОКАТОМ ЗАХИСТУ КЛІЄНТА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Зважаючи на загальність та стійкість форми людської ідентичності, постає досить складний і важкий процес обґрунтування її прав на культурних та релігійних традиціях. Проблематика співвідношення релігії та прав людини в релігієзнавстві досліджується А. Колодним, О. Предко, О. Саганом, Л. Филипович, П. Яроцьким та іншими дослідниками.

Свобода совісті є одним з конкретних проявів свободи особи в суспільстві, та є однією із загальнолюдських соціальних і духовних цінностей. Визнання свободи совісті означає разом з тим визнання цінності вільної особистості, її духовного суверенітету, яка у своєму духовному самовизначенні підзвітна лише своїй совісті, а для віруючої людини – Богу, зв'язок з яким є для неї сенсом і метою життя.

Цей стратегічний курс знайшов своє відображення в ст. 35 Конституції України, яка закріпила право кожної людини на свободу світогляду і віросповідання.

Оскільки релігійні відносини в Україні – засадничий елемент суспільних відносин, суб'єктами яких є релігійне та нерелігійне населення, держава зобов'язана регулювати їх за допомогою законодавства. Так ст. 23 Конституції України визначає, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток особистості [2].

Важливим для нашого дослідження є й розуміння правового статусу адвокатури. Так на думку українського науковця Р.Майданика «статусом юридичної особи публічного права володіють юридичні особи приватного права, яким делеговано (передано) здійснення публічно-правових функцій. До такого роду юридичних осіб може бути віднесено юридичних осіб приватного права, які виконують функції проведення експертиз, професійного нагляду (аудиторів, адвокатів, представників інших «вільних» професій), державної реєстрації (зокрема прав на нерухомість)» [3].

Аналіз матеріалу засвідчує, що і світське й канонічне право (*lex canonica*), будучи явищами правового та громадського порядку, перебувають у системній кореляції. Тому адвокат у своїй професійній діяльності змушений виявляти та інтерпретувати ці точки кореляції. Адвокат, керуючись нормами світського законодавства, зобов'язаний (по можливості максимально) урахувати релігійні переконання громадян і норми канонічного права найбільших конфесій із метою дотримання права людини на вільний розвиток своєї особистості (ст. 23 Конституції України) [2].

Будь-яка установка адвоката (як віруючого) – це емоційно забарвлене переконання, пов'язане з окремим об'єктом. Особливістю комплексу цих установок є те, що об'єктом, у першу чергу, є сам носій цих установок. І завдяки такій самоспрямованості всі емоції і оцінки, пов'язані з образом «Я», є дуже сильними та стабільними. Як зазначає відомий український науковець А. Колодний: «У релігії людина усвідомлює своє ставлення до світу насамперед через ставлення до свого роду граничних основ власного буття і самовизначається в ньому на основі усвідомлення своєї богоподібності» [1, с.39].

Відмінною формою суспільної свідомості є правосвідомість, яка відображає ставлення суб'єктів правовідносин до чинного права та похідних від нього явищ. Можемо визнати, що правовий підхід адвоката (як віруючого) в своїй професійній діяльності має два аспекти: 1) внутрішній аспект – це усвідомлення релігійно-правових процесів, які забезпечують організацію та здійснення професійної діяльності; 2) зовнішній аспект – це релігійно-правові відносини у обставинах, які є об'єктом правопорушення.

Під обставинами зовнішнього аспекту слід розуміти соціальні цінності чи конкретні блага, на пошкодження, позбавлення чи знищення яких спрямоване протиправне діяння, зокрема: матеріальні й нематеріальні об'єкти дослідження, які обумовлюють релігійно-правові дії, діяльність релігійних інституцій, релігійну науку життя тощо.

Можемо прийти до висновку, що діяльність адвоката одночасно зумовлена, з однієї сторони – феноменом «свободи совісті», а з іншої сторони – конституційним обов'язком адвоката на захист від обвинувачення та надання правової допомоги. За певних обставин таке співвідношення створює для адвоката дилему в духовній сфері, вирішення якої видається неможливим (наприклад: коли існує обов'язок захисту від обвинувачення людини «іншого» віросповідання ніж адвокат; або захист особи, яка вчинила злочин з релігійних мотивів щодо релігії адвоката).

Література:

1. Колодний А. М. Релігієзнавство: предмет, структура і риси / А. М.

Колодний // Гуманітарний Seminarium : [наук. - практ. щорічник]. – К. : Пульсари, 2003. – С. 38-44.

2. Конституція України [Електронний ресурс] : від 28 червня 1996 року / Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996р. ; [поточна редакція від 01.01.2020р.]. – Електронні данні. – К. : Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (вільний ; назва з екрану).

3. Майданик Р. Види юридичних осіб публічного права в Україні [Електронний ресурс] / Роман Майданик // Юридична Україна. – Електронні данні. – Режим доступу: <http://www.pravnuk.info /urukrain/1549-yuridichni-osobi-publichnogo-prava-v-ukrani-ponyattya-modeli-regulyuvannya.html> (вільний ; назва з екрану)

Макаров З.Ю.,

к. філос. н.,

старший викладач ЗВО кафедри історії України та філософії

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця, Україна

ІСТОРИЧНІ ТИПИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПРИРОДИ: НА ШЛЯХУ ПЕРЕУСВІДОМЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОБЛЕМИ

На найбільш загальному рівні осмислення екологічна проблема постає в контексті кризи новоевропейської стратегії взаємин людини і природи, що засновувалась на ліберальній політичній свідомості, механістичній парадигмі та індустріалізмі. Відповідна модель повної раціоналізації природи як об'єкта і керування природними процесами людиною як суб'єктом залишалась панівною до другої половини ХХ ст., доки не з'ясувалось, що збільшення прибутків завдяки інтенсифікації природокористування не перебиває виснаження природи. Таким чином склалася «патова» ситуація, що виявляє потребу відповідного світоглядного масштабу переусвідомлення відношення людини і природи, що починається з визнання їх взаємного впливу, а закінчується переформулюванням вихідних проблем та дефініцій.

Істотні зрушення у розумінні природи завжди супроводжувались розвитком її категоріального змісту: успішне освоєння природи змінює й свідомість людей, що закріплюється у формах соціального досвіду. Як свідчать фундаментальні реконструкції моделей усвідомлення природи Р. Колінгвуда [1], Р. Ленобля [3], Дж. Ллойда [4] та інших, зміст натурфілософських і соціально-філософських концепцій протягом історії змінювався в напрямку від вихідної суспільної єдності за метафорою